

Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ: ΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ: ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ-ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ

(ΙΣΤΟΡΙΑ - ΕΞΕΛΙΞΗ - ΜΕΛΛΟΝ)

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ

ΚΑΒΟΥΝΙΔΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

κ. ΘΕΟΔΩΡΑΤΟΣ

ΠΑΤΡΑ ΣΕΠΤΕΜΒΡΗΣ 1990

ΑΡΧ. Γ.	47
ΕΙΣΑ. Γ	

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΜΕΡΟΣ Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- 1) Η Ευρωπαϊκή Ενοποίηση του Τραπεζικού Συστήματος 1

ΜΕΡΟΣ Β.

- 1) Εξελίξεις στο Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα 4
- 2) Ιστορική Αναδρομή 7
- 3) Αποστολή-Οργάνωση-Αντικείμενο Εργασιών και Σκοπός
του Τομέας Πληροφορικής και Μηχανοργάνωσης-Τομέας
Διαφήμισης Δημοσίων και Διεθνών Σχέσεων-Προσωπικό
Δικτύωση 10

ΜΕΡΟΣ Γ.

- 1) Η Λειτουργική Υποδομή της Εθνικής Τράπεζας 15
- 2) Η Λειτουργική Υποδομή της Εμπορικής Τράπεζας 20
- 3) Ανάλυση λογαριασμών των Τραπεζών (Εθνικής-Εμπορικής
Ταχ. Ταμιευτηρίου) 23

ΜΕΡΟΣ Δ.

- 1) Προοπτικές-Στόχοι-Στρατηγική ενόψει του 1992 32
- 2) Συμπεράσματα 33

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΟΠΙΗΣΗ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Το 1989 ήταν έτος σημαντικών αποφάσεων και εξελίξεων που θα επηρεάσουν την πορεία της Κοινότητας προς την οικονομική και νομισματική ένωση. Τα κυριότερα μέτρα στα πλαίσια του πρώτου σταδίου προς την οικονομική και νομισματική ένωση, περιλαμβάνουν την ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς, τη συμμετοχή των νομισμάτων όλων των χωρών-μελών στο μηχανισμό των συναλλαγματικών ισοτιμιών του ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος, την απελευθέρωση της κίνησης κεφαλαίων και τον συντονισμό των οικονομικών και νομισματικών πολιτικών των χωρών-μελών της Κοινότητας.

Η ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς αναμένεται να εξασφαλίσει σημαντικά οικονομικά οφέλη, που θα εκδηλωθούν σε αύξηση του συνολικού εθνικού προϊόντος, βελτίωση της παραγωγικότητας, μείωση του πληθωρισμού και άμβλυση των οικονομικών ανισορροπιών. Τα οικονομικά αυτά οφέλη θα προκύψουν κυρίως από την κατάργηση εμποδίων στην κίνηση των αγαθών και των παραγωγικών συντέλεστών, τη διεύρυνση του μεγέθους της αγοράς και τις οικονομίες κλίμακας, την ενίσχυση του ανταγωνισμού και την ενοποίηση των χρηματοπιστωτικών αγορών.

Είναι δύσκολο να εκτιμηθεί πως θα κατανεμηθούν τα οικονομικά οφέλη μεταξύ των χωρών-μελών της Κοινότητας. Θα ήταν όμως σφάλμα να νομισθεί ότι τα οικονομικά οφέλη θα προκύψουν αυτόματα για τη χώρα, ως αποτέλεσμα της λειτουργίας των αγορών. Η εμπειρία έχει δείξει ότι η ενοποίηση οικονομιών που βρίσκονται σε διαφορετικό στάδιο οικονομικής ανάπτυξης παρέχει νέες ευκαιρίες, συγχρόνως όμως αποτελεί και δοκιμασία

για τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες ή περιοχές. Οι επιπτώσεις στην Ελληνική οικονομία θα εξαρτηθούν από το κατά πόσο θα μπορέσει η χώρα να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες που δημιουργούνται από την ενοποίηση της ευρωπαϊκής αγοράς, ειδικότερα να επωφεληθεί από την ανακατανομή των οικονομικών δραστηριοτήτων στον ευρωπαϊκό χώρο. Δυστυχώς, οι μεγάλες οικονομικές ανισορροπίες που, αντί να αμβλύνονται, είχαν γίνει οξύτερες με την πάροδο του χρόνου, ο υψηλός και επίμονος πληθωρισμός, οι ανεπαρκείς επενδύσεις και η κακή σύνθεσή τους και γενικότερα η απρόσφορη βιομηχανική πολιτική, η οποία τείνει να συντηρήσει μια οικονομική δομή που από βασικές απόψεις δεν είναι βιώσιμη στο νέο ανταγωνιστικό περιβάλλον, έχουν ήδη αυξήσει την απόσταση που χωρίζει την ελληνική οικονομία από τις οικονομίες των λοιπών χωρών της Κοινότητας. Ήδη, η χώρα βρίσκεται σε αδυναμία να παρακολουθήσει τις εξελίξεις που συντελούνται στον ευρύτερο ευρωπαϊκό χώρο και να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις που έχει αναλάβει ως μέλος της ΕΟΚ. Μόνο υπό την προϋπόθεση ότι θα ληφθούν δραστικά μέτρα, χωρίς περαιτέρω καθυστέρηση, που θα διασφαλίσουν τη μεταστροφή των τάσεων που επικρατούν στην οικονομία, η ευρωπαϊκή ενοποίηση θα αποτελέσει ευκαιρία για την προώθηση των αναγκαίων προσαρμογών στην οικονομική δομή της χώρας, που είναι προϋπόθεση για την στήριξη σε μονιμότερη βάση ενός ικανοποιητικού ρυθμού οικονομικής ανόδου.

Παράλληλα με την αποκατάσταση συνθηκών οικονομικής σταθερότητας, η χώρα οφείλει να αξιοποιήσει κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο τους σημαντικούς οικονομικούς πόρους που διατίθενται από τα Διαρθρωτικά Κοινοτικά ταμεία. Η μεταφορά πό-

ρων από την Κοινότητα μπορεί να συμπληρώσει τους εγχώριους αποταμιευτικούς πόρους και να συμβάλει στη στήριξη της αναπτυξιακής διαδικασίας και στην αξιοποίηση των νέων ευκαιριών που δημιουργούνται με την ευρωπαϊκή ενοποίηση.

Το κατά πόσο όμως θα επωφεληθεί η χώρα από την Ευρωπαϊκή ενοποίηση, θα εξαρτηθεί κυρίως από την ικανότητά της να δημιουργήσει ένα ευνοϊκό και σταθερό οικονομικό περιβάλλον, που θα επιτρέψει την προσέλωση σημαντικών επενδύσεων. Από μόνη της η μεταφορά Κοινοτικών πόρων, ιδιαίτερα όταν χρησιμοποιούνται για την στήριξη ενός υψηλότερου επιπέδου καταναλωτικών δαπανών, δεν είναι επαρκής να διασφαλίσει την αξιοποίηση των ευκαιριών που παρέχει η ενοποίηση της ευρωπαϊκής αγοράς.

Η Ελλάδα παρουσιάζει τη μικρότερη πρόοδο, συγκριτικά με τις άλλες χώρες της Κοινότητας, στην εφαρμογή της Κοινοτικής Οδηγίας για την απελευθέρωση της κίνησης κεφαλαίων. Πρέπει να επισημανθεί ότι οι επιπτώσεις της απελευθέρωσης της κίνησης κεφαλαίων στο ισοζύγιο πληρωμών θα εξαρτηθούν σε μεγάλο βαθμό από την αποκατάσταση οικονομικής σταθερότητας και την παγίωση εμπιστοσύνης στη σταθερότητα της δραχμής. Η εμπειρία άλλων χωρών της Κοινότητας, που προχώρησαν στην απελευθέρωση της κίνησης κεφαλαίων, τα τελευταία χρόνια, ήταν θετική. Στις πλείστες περιπτώσεις, η κατάργηση των περιορισμών συνοδεύτηκε από αύξηση της εισροής κεφαλαίων. Καθοριστικός όμως παράγοντας ήταν η επίτευξη οικονομικής σύγκλισης με τις άλλες χώρες της Κοινότητας πριν από την κατάργηση των περιορισμών, κυρίως όσον αφορά τους ρυθμούς του πληθωρισμού και το μέγεθος των ελλειμμάτων του δημόσιου

τομέα. Στην περίπτωση της Ελλάδος, χωρίς τις αναγκαίες οικονομικές προσαρμογές, η κατάργηση των περιορισμών στη κίνηση κεφαλαίων θα μπορούσε να συνοδευθεί από μεγάλη εκροή κεφαλαίων. Και υπό τις ευνοϊκότερες πάντως συνθήκες, κάποια εκροή κεφαλαίων πρέπει να είναι αναμενόμενη μετά την κατάργηση των περιορισμών, στο βαθμό που οι Έλληνες επενδυτές, ιδιαίτερα οι θεσμικοί, θα θελήσουν να διαφοροποιήσουν την σύνθεση του χαρτοφυλακίου τους με αύξηση της συμμετοχής απαιτήσεων σε συνάλλαγμα. Το μέγεθος όμως των εκροών, η χρονική τους διάρκεια και η τελική συνολική επίπτωση στο ισοζύγιο πληρωμών θα εξαρτηθούν από την άμβλυνση των μακροοικονομικών ανισορροπιών, τις δυνατότητες προσέλευσης ξένων επενδυτών και από το βαθμό ανάπτυξης των αγορών χρήματος και κεφαλαίου, όπως και από την πολιτική επιτοκίων που θα αποκτήσει περισσότερο βαρύνουσα σημασία για τον έλεγχο των κεφαλαιακών ροών και τη διατήρηση εξωτερικής της ισορροπίας.

ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Όσον αφορά τις επιδράσεις στο ελληνικό πιστωτικό σύστημα, παρατηρείται ότι η ενοποίηση των χρηματοπιστωτικών αγορών θα ενισχύσει τον ανταγωνισμό στον ελληνικό τραπεζικό χώρο, με συνέπεια να συμπιεστούν τα περιθώρια κέρδους των Τραπεζών. Τούτο επισημαίνει την ανάγκη για αποτελεσματικότερη οργάνωση των τραπεζών και συμπίεση του κόστους λειτουργίας τους, βελτίωση των υπηρεσιών που προσφέρουν, εισαγωγή χρηματοπιστωτικών καινοτομιών και προσφορά νέων προϊόντων.

Είναι αξιολογητέο ότι ένα υψηλό ποσοστό των εσόδων των ελληνικών τραπεζών (το 50-70% περίπου το 1988) προέρχεται από άλλες πηγές εκτός των τόκων. Η σύνθεση αυτή των εσόδων αντανάκλα την έλλειψη ανταγωνισμού, βαθμιαία θα περιορίζεται η δυνατότητα των τραπεζών να πραγματοποιούν κέρδη από τις πηγές αυτές. Σημαντική πηγή εσόδων πρέπει να αποτελέσει στο μέλλον η προσφορά νέων προϊόντων και υπηρεσιών.

Οι προσαρμογές στο ελληνικό πιστωτικό σύστημα είναι μέχρι σήμερα περιορισμένες, ιδιαίτερα στην περίπτωση των περισσότερων από τις μεγαλύτερες τράπεζες που ελέγχονται, άμεσα ή έμμεσα από το Κράτος.

Αντίθετα, ενόψει του 1992 πραγματοποιούνται σημαντικές αλλαγές στον τραπεζικό χώρο των λοιπών κρατών-μελών της Κοινότητας. Οι Τράπεζες προσαρμόζουν τη στρατηγική τους στις νέες συνθήκες και προοπτικές. γίνονται σχεδιασμένες επιλογές χωρών και αγορών στις οποίες θα ενισχύσουν την παρουσία τους, συγχωνεύσεις και εξαγορές τραπεζών για τη μείωση του κόστους παροχής υπηρεσιών και την αξιοποίηση συγκριτικών πλεονεκτημάτων σε επιμέρους αγορές και αμοιβαίες διμερείς συμφωνίες για συνεργασίες σε συγκεκριμένους τομείς. για να ανταπεξέλθει το ελληνικό τραπεζικό σύστημα στις νέες ανταγωνιστικές συνθήκες, είναι αναγκαίο να γίνουν σημαντικές προσαρμογές. Ειδικότερα, απαιτείται να δημιουργηθούν κατάλληλες συνθήκες που θα εξασφαλίσουν ικανοποιητικό βαθμό συμμετοχής των ελληνικών τραπεζών στις νέες αγορές και στην προσφορά νέων χρηματοπιστωτικών προϊόντων και υπηρεσιών, ορθολογικότερη οργάνωση και λειτουργία και εξυγίανση του χαρτοφυλακίου όπου είναι αναγκαίο.

Ο ανταγωνισμός από ξένα τραπεζικά ιδρύματα αναμένεται ότι θα συμβάλει στην ανάπτυξη των αγορών χρήματος και κεφαλαίου, θα δώσει ώθηση στην εισαγωγή καινοτομιών και νέων συστημάτων συναλλαγών, θα μειώσει το κόστος παραγωγής υπηρεσιών, θα απλοποιήσει τις διαδικασίες και προϋποθέσεις δανειοδότησης και θα αυξήσει την παραγωγικότητα στον τραπεζικό τομέα. Οι ελληνικές τράπεζες θα αντιμετωπίσουν δυσκολίες στο νέο ανταγωνιστικό περιβάλλον. Η ικανότητά τους να ανταπεξέλθουν στην πίεση του ανταγωνισμού θα εξαρτηθεί από το ρυθμό και το βαθμό προσαρμογής τους στις νέες συνθήκες και ειδικότερα από την ικανότητά τους να αξιοποιούν τις νέες δυνατότητες που δημιουργούνται με την απελευθέρωση του πιστωτικού συστήματος.

Έχει τονισθεί ότι τον ανταγωνισμό στον τραπεζικό χώρο θα ενισχύσει και η ανάπτυξη των αγορών χρήματος και κεφαλαίων. Την ανάπτυξη των αγορών αυτών θα υποβοηθήσει και η απελευθέρωση της προθεσμιακής αγοράς συναλλάγματος, η κατάργηση των περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων, η εισαγωγή του θεσμού των δημοπρασιών ως μέσου προσδιορισμού της απόδοσης των τίτλων του Δημοσίου, η κατάργηση των περιορισμών και η εξάλειψη φορολογικών εμποδίων στη χρήση νέων χρηματοπιστωτικών προϊόντων από ιδιώτες και θεσμικούς επενδυτές. Τέλος, πρέπει να παρατηρηθεί ότι, ενώ έχει συντελεσθεί σημαντική πρόοδος τα τελευταία χρόνια προς την κατεύθυνση της απελευθέρωσης του πιστωτικού συστήματος και των χρηματοπιστωτικών αγορών, οι μακροοικονομικές ανισορροπίες παρακωλύουν την ταχύτερη πρόοθη πολλών αναγκαίων θεσμικών αλλαγών.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟΥ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ

Το Ελληνικό Ταχυδρομικό Ταμειυτήριο, πρωτεργάτης στην προσπάθεια της αναπτύξεως της αποταμιευτικής συνήθειας στην Ελλάδα, ξεκίνησε ουσιαστικά την δραστηριότητά του το 1914 κάτω από αντίξοες εθνικές και οικονομικές συνθήκες.

Ο θεσμός του Ταχ.Ταμειυτηρίου εμφανίστηκε αρχικά στην Κρήτη το 1909. Στην κυρίως Ελλάδα, το Ταχ.Ταμειυτήριο λειτουργεί από το 1914 με το νόμο 495. Ο θεσμός του Ταχ.Ταμειυτηρίου παρά τις πολιτικές και κοινωνικές αντιξοότητες των πρώτων χρόνων της λειτουργίας είχε σημαντική επιτυχία.

Ήταν μια δημόσια υπηρεσία, χωρίς δική του νομική προσωπικότητα και δικούς της υπαλλήλους. Τα έξοδα του Ταχ.Ταμειυτηρίου τα ενάλυπτε ο Κρατικός Προϋπολογισμός.

Μέχρι το 1938 το Ταχ.ταμειυτήριο λειτουργούσε μόνο ως Κεντρική Υπηρεσία που απαρτιζόταν από υπαλλήλους του Ταχυδρομείου, επιφορτισμένους με την παρακολούθηση των εργασιών του Ταμειυτηρίου. Δική του περιφερειακή υπηρεσία δεν είχε, έτσι οι διαχειριστές των Ταχυδρομικών επιταγών επιτελούσαν και την εργασία του Ταμειυτηρίου.

Και η Κεντρική και η Περιφερειακή Υπηρεσία υπαγόταν στην Γενική Διεύθυνση Ταχυδρομείων η οποία περιλάμβανε τότε και τις τηλεπικοινωνίες.

Με τον Ν.1118/388 το ταχ.Ταμειυτήριο είναι αυτοτελής Δημόσια Υπηρεσία με διοικητική και οικονομική αποκέντρωση, διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο, έχει δικό του προϋπολογισμό, εποπτεύεται και ελέγχεται από τον Υπουργό Μεταφορών και Επικοινωνιών.

Το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, ως Δημόσια Υπηρεσία έχει σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν, όλα τα δικαιώματα, τα προνόμια και τις απαλλαγές του Δημοσίου. Οι καταθέσεις σ' αυτό έχουν την εγγύηση του Κράτους.

Από το 1938 το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο άρχισε την πρόσληψη δικών του υπαλλήλων και οι Ταχυδρομικοί υπάλληλοι που υπηρετούσαν τότε ως απεσπασμένοι, ξαναγύρισαν στις δικές τους εργασίες.

Όλοι αυτοί οι υπάλληλοι υπηρετούσαν μόνο στην Κεντρική Υπηρεσία δεδομένου ότι η Περιφερειακή Υπηρεσία του Ταχ. Ταμιευτηρίου εκτελείτο από τους Ταχ.Υπαλλήλους-διαχειριστές Ταχ.Επιταγών.

Μετά το 1958, στα Ταχ.Γραφεία τα οποία παρουσίαζαν μεγάλη κίνηση και ήταν αδύνατη η διεισπεραίωση μεγάλου φόρτου εργασίας των Ταχ.επιταγών και Ταμιευτηρίου τοποθετήθηκαν οι πρώτοι υπάλληλοι του Ταχ.Ταμιευτηρίου.

Μετά το 1960 με τον Οργανισμό του Ταχ.Ταμιευτηρίου συστήθηκαν και θέσεις υπαλλήλων για την επάνδρωση των πρώτων περιφερειακών υπηρεσιών του Ταχ.Ταμιευτηρίου, οι περισσότερες των οποίων στέγάζονται στα Ταχ.Γραφεία. Αυτοί οι υπάλληλοι του Ταχ.Ταμιευτηρίου που τοποθετήθηκαν ως διαχειριστές στην περιφέρεια ήταν οι πρώτοι πηρύνες για την ίδρυση αυτοτελών Υποκαταστημάτων Ταμιευτηρίων.

Πρέπει, όμως να σημειωθεί ότι το Ταχ.Ταμιευτήριο δεν έχει ουδεμία οργανική σχέση με τα Ελληνικά Ταχυδρομεία διότι από το 1970 οι Ταχυδρομικές υπηρεσίες λειτουργούν κατά τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας, είναι δηλ. Ανώνυμος Εταιρεία, γι' αυτό και για την εκτέλεση των Υπηρεσιών Ταμι-

ευτηρίου καταβάλλεται στον Οργανισμό αποζημίωση βάσει του προσφερομένου έργου.

Στους υπαλλήλους δε των Ταχυδρομείων που εκτελούν εργασία Ταμειυτηρίου καταβάλλεται κάθε χρόνο από το Ταχυδρομικό Ταμειυτήριο χρηματική επιβράβευση με βάση το ύψος της κίνησης των υπηρεσιών Ταμειυτηρίου.

Αξιοσημείωτο είναι και το γεγονός ότι το Ταχ.Ταμειυτήριο έχει επωφυλάξει το δικαίωμα να ιδρύει δικό του Υποκατάστημα όταν η κίνηση κάποιου Ταχυδρομικού Γραφείου φθάσει σε ένα ορισμένο αριθμό δοσοληψιών και έχουν δημιουργηθεί οι κατάλληλες προϋποθέσεις για περαιτέρω ανάπτυξη των δραστηριοτήτων του.

1. ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Το Ταχ.Ταμειυτήριο δεν είναι κερδοσκοπική επιχείρηση. Βασική αποστολή του είναι η καλλιέργεια και ανάπτυξη του αποταμειυτικού πνεύματος, η αξιοποίηση των καταθέσεων που συγκεντρώνονται σ' αυτό με την ορθολογική διάθεσή τους, πάντοτε μέσα στα πλαίσια του Κρατικού προγραμματισμού, για την οικονομική ανάπτυξη της χώρας και την εκπλήρωση γενικότερων κοινωνοφελών σκοπών.

Επίσης, στην αποστολή του εντάσσονται η λειτουργία ενεχυροδανειστηρίων, η χορήγηση στεγαστικών δανείων, καθώς και η εκτέλεση κάθε άλλης εργασίας που έχει σχέση με τη φύση του, ως πιστωτικού Οργανισμού.

Οι εργασίες του Ταχυδρομικού Ταμειυτηρίου εκτελούνται από την Κεντρική Υπηρεσία και τα Καταστήματά του καθώς και από τα Γραφεία των ΕΛΤΑ που λειτουργούν ή που ιδρύονται σ' όλη τη χώρα με την επιφύλαξη της ισχύος των διατάξεων.

2. ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Το Ταχ.Ταμειυτήριο διοικείται από το Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών και αποτελείται από τους εξής:

1. Τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών, ως Πρόεδρο
2. Τον Υποδιοικητή της Τράπεζας Ελλάδος, ως Αντιπρόεδρο
3. Έναν ανώτατο υπάλληλο του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους
4. Έναν ανώτατο υπάλληλο του εποπτεύοντος Υπουργείου
5. Έναν συνταξιούχο υπάλληλο του Ταχ.Ταμειυτηρίου που διε-

τέλεσε Προϊστάμενος Δ/σης του Οργανισμού

6. Δύο ειδικούς επιστήμονες με εμπειρία στα οικονομικά θέματα
7. Δύο εκπροσώπους των εργαζομένων του Ταχ.Ταμιευτηρίου.

Στο Διοικητικό Συμβούλιο συμμετέχει επίσης, ως Εισηγήτης χωρίς ψήφο, ο Ειδικός Γραμματέας του Ταχ.ταμιευτηρίου, ο οποίος ορίζεται με κοινή απόφαση του πρωθυπουργού και του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών.

Βασικές αρμοδιότητες του Ειδικού Γραμματέα είναι η άσκηση εποπτείας και ελέγχου των Υπηρεσιών του Ταχ.ταμιευτηρίου και η μέριμνα για την ομαλή και εύρυθμη λειτουργία των υπηρεσιών του, καθώς και οι εισηγήσεις στο Διοικητικό Συμβούλιο για κάθε θέμα που αφορά αυτό και προτάσεις για τη λήψη μέτρων για τη βελτίωση λειτουργίας και Υπηρεσιών και την πάροδο των εργασιών του.

Οι βασικές αρμοδιότητες του Δ.Σ. είναι:

- 1) Η διοίκηση του Ταχ.Ταμιευτηρίου και η διαχείριση της περιουσίας του και των συγκεντρωμένων κεφαλαίων
- 2) Η προσφορότερη τοποθέτηση των καταθέσεων
- 3) Ο καθορισμός των όρων των χορηγούμενων σε Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα Δανείων
- 4) Ο καθορισμός των επιτοκίων καταθέσεων και χορηγήσεων σύμφωνα και με τις αποφάσεις των αρμοδίων Νομισματικών Αρχών (Τράπεζας ΕΛΛΑΔΟΣ)

Το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο έχει την εξής διάρθρωση:

- Κεντρική Υπηρεσία με 10 Διευθύνσεις
- 6 Περιφερειακές Διευθύνσεις και 112 καταστήματα

3. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΣ

Από άποψη αντικειμένου εργασιών το Ταχ.Ταμειυτήριο κατατάσσεται από την Τράπεζα της Ελλάδος στους ειδικούς πιστωτικούς οργανισμούς μαζί με την Α.Τ.Ε. την ΕΚΤΕ και το Τ.Π.Δ.

Η κύρια δραστηριότητά του είναι η συγκέντρωση καταθέσεων. Τα ποσά που συγκεντρώνονται διατίθενται για τη χρηματοδότηση των ΔΕΚΟ για παροχή στεγαστικών δανείων σε δημόσιους υπαλλήλους, για αγορές τίτλων και αξιολόγων κλπ μέσα στις κατευθύνσεις της γενικότερης οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής της χώρας.

4. ΤΟΜΕΑΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΜΗΧΑΝΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Το Ταχ.Ταμειυτήριο, στα πλαίσια εκσυγχρονισμού του πιστωτικού συστήματος, συμμετέχει στη μελέτη δημιουργίας του Εθνικού διατραπεζικού Συστήματος Πληρωμών, το οποίο στοχεύει:

- α) Στον εκσυγχρονισμό των συναλλαγών με αξιοποίηση ηλεκτρονικών αυτοματισμών
- β) Στη συμπίεση του λειτουργικού κόστους
- γ) Στην επίτευξη ταχύτητας και άνεσης για το συναλλασσόμενο κοινό
- δ) Στην ανάπτυξη του λογιστικού χρήματος.

Το Ταχ.Ταμειυτήριο μετά την πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος σε εταιρείες -Συμβούλους, για την υποβολή προσφορών για την κατάρτιση μελέτης, με θέμα <<εκσυγχρονισμός - ανάπτυξη δραστηριοτήτων ταχυδρομικού Ταμειυτηρίου>> βρίσκεται σήμερα στο στάδιο τελικής αξιολόγησης και προσφορών.

Η Μηχανοργάνωση του Ταχ.Ταμειυτηρίου έχει καλύψει το σύνολο σχεδόν των δραστηριοτήτων του Ταχ.Ταμειυτηρίου σε

BATCH και τοπικά ON-LINE συστήματα.

Το Γ.Τ. έχει προμηθευτεί και εγκαταστήσει κεντρικά συστήματα Η/Υ σύγχρονης τεχνολογίας για την υποστήριξη των εφαρμογών οι οποίες ήδη λειτουργούν και κυρίως για την ανάπτυξη ON-LINE εφαρμογής αποταμίευσης και αυτοματοποίησης εργασιών των Καταστημάτων που θα συνδεθούν με το κεντρικό σύστημα Η/Υ;

Σε 2 καταστήματα του Ταχ.Ταμιευτηρίου έχουν εγκατασταθεί και λειτουργούν συστήματα Η/Υ που εξυπηρετούν τις ανάγκες των καταστημάτων σε τοπικό ON-LINE σύστημα.

Σε 5 επίσης μεγάλα καταστήματα έχει αρχίσει η διαδικασία της εγκατάστασης ίδιων συστημάτων. Η εγκατάσταση των πιο πάνω συστημάτων, πραγματοποιήθηκε για να αντιμετωπιστούν άμεσες και επείγουσες ανάγκες των καταστημάτων αυτών, που δημιουργήθηκαν ιδιαίτερα από την ανάγκη αντικατάστασης παλαιών καταχωρητικών μηχανών που διαθέτουν.

Τα συστήματα αυτά προβλέπεται να συνδέονται μεταξύ τους καθώς και με το Κεντρικό Σύστημα Η/Υ.

Στο τέλος του έτους 1988 το 80% των καταστημάτων του Ταχ.ταμιευτηρίου λειτουργούσε με πλήρες χειρόγραφο σύστημα.

5. ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ - ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Το Ταχ.Ταμιευτήριο, ως κατ'εξοχήν Κοινωνικής Οργανισμός, δεν ακολουθεί επιθετική διαφημιστική πολιτική. Εκείνο που προσπαθεί να περάσει με τα μηνύματά του (είτε πρόκειται για διαφημιστικές καταχωρήσεις ή για προβολή στην τηλεόραση), στο κοινό είναι κυρίως, η συμβολή του στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

Το Ταχ.Ταμειυτήριο στο τομέα αυτό, εκτός από την καθιερωμένη έκδοση ημερολογίων και αντζεντών, συμμετέχει με διαφημιστικό περίπτερο στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης, σε εκδηλώσεις με την ευκαιρία του εορτασμού της Παγκόσμιας Ημέρας Αποταμίευσης κλπ.

Επίσης, από το 1985, σε αντικατάσταση του θεσμού των Μαθητικών Βραβείων, ξεκίνησε τη δημιουργία Βιβλιοθηκών σε Σχολεία που στερούνται Βιβλιοθηκών, σαν έμπρακτη εκδήλωση του ενδιαφέροντος του για την άνοδο του μορφωτικού και πολιτιστικού επιπέδου των νέων.

Στον τομέα των Διεθνών Σχέσεων το Ταχ.Ταμειυτήριο συμμετέχει σε σεμινάρια και συνέδρια του Διεθνούς Ινστιτούτου Ταμειυτηρίων (ως μοναδικός εκπρόσωπος του στην Ελλάδα), καθώς και σε Συνεδριάσεις των Καταστημάτων και Συμβουλευτικών Οργάνων της Ένωσης Ταμειυτηρίων Ε.Ο.Κ. (έδρα Βρυξέλλες) στην οποία εντάχθηκε το 1981 ως τακτικό μέλος.

6. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ - ΔΙΚΤΥΩΣΗ

Το Ταχ.Ταμειυτήριο εκπτελεί το σημαντικό έργο του στον τομέα της λαϊκής κυρίως, αποταμίευσης με τα 112 δικά του καταστήματα και 795 Ταχυδρομικά Γραφεία.

Η συνεργασία του ΕΑΤΑ του εξασφαλίζει την πυκνότερη δικτύωση στον Ελλαδικό χώρο απ'όλα τα άλλα Πιστωτικά Ιδρύματα.

Το Προσωπικό του στις 31/3/1989 ανερχόταν μόνο σε 1167 υπαλλήλους. Η διασπορά των Κατ/των του Τ.Τ. έχει ως εξής:
Περιοχή Αθήνας-Πειραιά: 47, Περιοχή Θεσσαλονίκης 14:Λοιπή Χώρα: 53

Από τα 112 καταστήματα τα 80 είναι αυτοστεγαζόμενα (σε ιδιότητα ή μισθωμένα καταστήματα) και τα υπόλοιπα 32 είναι συστεγαζόμενα με τα ΕΛ-ΤΑ

Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Ο εκσυγχρονισμός της λειτουργικής υποδομής της Τράπεζας αποτελεί στόχο πρώτης προτεραιότητας και συνδέεται άρρηκτα με τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς της.

Είναι προφανές ότι η ανάπτυξη και η μορφή της υποδομής της δεν εξαρτώνται μόνο από το μέγεθος, τη θέση της στην αγορά και το χαρακτήρα της ως τράπεζας κρατικού ενδιαφέροντος. Σε πολύ μεγάλο βαθμό εξαρτώνται από τις ανταγωνιστικές συνθήκες που επικρατούν στην εγχώρια τραπεζική αγορά. Ο ανταγωνισμός τείνει να λάβει νέες διαστάσεις από παράγοντες που διαμορφώνονται στο εσωτερικό, όπως η σταδιακή απελευθέρωση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος, η εμφάνιση νέων τραπεζικών προϊόντων και η γρήγορη ανάπτυξη των μικρών ελληνικών ιδιωτικών τραπεζών. Παράλληλα, νέες προοπτικές δημιουργούνται και από την υλοποίηση της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς το 1992.

Η Εθνική Τράπεζα, που αποτελεί την τράπεζα-ηγέτη (LEADER) στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα, προσπαθεί ν' ανταποκρίνεται στο ρόλο αυτό με συνεχείς και κατάλληλες προσαρμογές, όχι μόνο της πολιτικής εργασιών αλλά και της υποδομής της. Η τελευταία καλύπτει τόσο τα υλικοτεχνικά μέσα και το ανθρώπινο δυναμικό, όσο και την οργανωτική διοικητική και λειτουργική συγκρότηση της Τράπεζας.

Απόκτην άποψη αυτή, το δίκτυο των καταστημάτων αποτελεί πάντα κρίσιμο και αποφασιστικό στοιχείο της πολιτικής της. Η ανάπτυξη του τραπεζικού δικτύου σε αριθμό και μέγεθος καταστημάτων, καθώς και ο τρόπος εγκατάστασής τους προσδιορίζονται βασικά από τις οικονομικές ανάγκες κάθε περιοχής.

Έτσι, η συγκέντρωση των οικονομικών δραστηριοτήτων της χώρας σε μεγάλα αστικά κέντρα προκάλεσε ανάλογη κατανομή του δικτύου τραπεζών. Η Εθνική Τράπεζα όμως ακολούθησε πολιτική δημιουργίας μονάδος και στην ευρύτερη περιφέρεια, ώστε σήμερα να καλύπτει και τις πιο απομακρυσμένες περιοχές της χώρας, συμμετέχοντας στην προσπάθεια προώθησης της γενικότερης πολιτικής για την ανάπτυξη της περιφέρειας.

Το δίκτυο της Τράπεζας συμπληρώνεται με ανταλλακτήρια συναλλάγματος, που λειτουργούν σε ειδικούς χώρους (αεροδρόμια, λιμάνια, σιδηροδρομικούς σταθμούς, τουριστικές περιοχές κ.λ.π.) αυτοκινητοθυρίδες, κινητά συνεργεία. Σε περιπτώσεις μικρών απομακρυσμένων περιοχών, η εξυπηρέτηση της πελατείας έχει ανατεθεί σε τοπικούς ανταποκριτές, που διεκπεραιώνουν βασικές τραπεζικές εργασίες της περιοχής.

Σημαντικό στοιχείο της υλικοτεχνικής υποδομής της Τράπεζας αποτελεί και η αποκέντρωση του διοικητικού και λειτουργικού μηχανισμού της με στόχο την προσαρμογή του στις σημερινές απαιτήσεις των επιχειρήσεων και του ευρύτερου κοινού και την βελτίωση της αποτελεσματικότητας του. Η τράπεζα από 20ετίας περίπου, προώθησε την αποκέντρωση των Υπηρεσιών της με την δημιουργία περιφερειακών Διευθύνσεων. Στη δεκαετία του 1980 δημιουργήθηκαν δύο Περιφερειακές Διοικήσεις, με αυξημένες αρμοδιότητες σε ολόκληρο το φάσμα των εργασιών, διοικητικών καθηκόντων και εργασιακών σχέσεων. Η επιτυχία όμως της αποκέντρωσης της Τράπεζας εξαρτάται και από την ευρύτερη αποκέντρωση της ελληνικής οικονομίας, η οποία δεν έχει φτάσει ακόμη στα επιθυμητά επίπεδα.

Επιδίωξη της Διοίκησης της Τράπεζας είναι να δοθούν πε-

ρισσότερες δυνατότητες στις Περιφερειακές Διοικήσεις και Διευθύνσεις, καθώς και στα μεγάλα καταστήματα της Περιφέρειας. Οι δυνατότητες αυτές δεν εξαντλούνται βέβαια στη διασφάλιση μεγαλύτερης ευελιξίας ως προς τα όρια έγκρισης χορηγήσεων. Προχωρούν και στην αποτελεσματική συνεργασία των νομικών, τεχνικών και άλλων υπηρεσιών μεταξύ κέντρου και περιφέρειας, με στόχο την αριότερη και ταχύτερη εξυπηρέτηση των συναλλασσομένων με την Τράπεζα. Εξάλλου σήμερα η ηλεκτρονική τεχνολογία είναι σε θέση να παρέχει άμεσες λύσεις σε μια σειρά από λειτουργικά προβλήματα των μονάδων του δικτύου, ανεξάρτητα από τον τόπο εγκατάστασής τους.

Η ανάπτυξη της παροχής τραπεζικών υπηρεσιών στο ευρύ κοινό και στην επιχειρηματική πελατεία με σύγχρονους όρους, όσον αφορά την ταχύτητα των συναλλαγών και την αποτελεσματική εξυπηρέτηση, προϋποθέτει ανάλογο εκσυγχρονισμό της ηλεκτρονικής υποδομής της Τράπεζας. Την ανάγκη αυτή επιτείνουν η διεθνοποίηση των συναλλαγών, η προσφορά νέων τραπεζικών προϊόντων και η ενσωμάτωση σύγχρονης τεχνολογίας στις επιχειρήσεις-πελάτες της Τράπεζας που επιβάλλει ανάλογες προσαρμογές στην υποδομή της. Προς την ίδια κατεύθυνση οδηγούν και οι εσωτερικές λειτουργίες της Τράπεζας, οι απαιτήσεις των οποίων για ηλεκτρονική υποδομή αυξάνονται πολύ γρήγορα.

Η τράπεζα διαθέτει βασική ηλεκτρονική υποδομή που της επέτρεψε να ανταπεξέλθει με επιτυχία μέχρι τώρα στις δημιουργούμενες απαιτήσεις. Όμως, η ταχύτητα με την οποία εξελίσσονται τόσο ο τομέας των ηλεκτρονικών εφαρμογών, όσο και οι όροι ανταγωνισμού στη Τραπεζική αγορά, στην Ελλάδα και διεθνώς, δίνει νέες διαστάσεις στο θέμα της ανάπτυξης της ηλε-

κτρονιικής υποδομής. Για ν' ανταποκριθεί η Τράπεζα, είναι αναγκαίο να διαθέτει τους απαραίτητους πόρους και ν' απαλλαγεί από χρονοβόρες διοικητικές γραφειοκρατικές διαδικασίες, που απορρέουν από την υπαγωγή της στον ευρύτερο δημόσιο τομέα και που, σε πολλές περιπτώσεις, έφτασαν μέχρι τη ματαίωση σχεδίων της για προμήθεια απαραίτητου τεχνολογικού εξοπλισμού. Σημειώνεται πάντως ότι για την μερική άρση του αδιεξόδου εδόθηκε υπουργική απόφαση, το Μάιο του 1990, με την οποία, προκειμένου για ετήσιες προμήθειες ηλεκτρονικού ή άλλου εξοπλισμού αξίας μέχρι 150 εκατ. δραχμών, οι τράπεζες κρατικού ενδιαφέροντος απαλλάσσονται από την υποχρέωση να ζητούν έγκριση των αρμόδιων υπουργείων.

Το ανθρώπινο δυναμικό της Τράπεζας αποτελεί ταυτόχρονα συμπλήρωμα και βάση της λειτουργικής της υποδομής. Στο τέλος του 1989, η συνολική δαπάνη του προσωπικού, ανέρχόταν σε 15.896 άτομα, έναντι 12.044 στο τέλος του 1980. Για την κάλυψη των αναγκών σε Προσωπικό, που δημιουργούνται τόσο από τη σταδιακή επέκταση του δικτύου, όσο και από τη συνεχώς αυξανόμενη ζήτηση τραπεζικών υπηρεσιών, η Τράπεζα προβαίνει κατά καιρούς στην ενίσχυση της δύναμής της. Οι σχετικές προσλήψεις γίνονται σύμφωνα με τον Οργανισμό Υπηρεσίας και στα πλαίσια που κατά καιρούς καθορίζονται από την Πολιτεία, όσον αφορά τις προσλήψεις υπαλλήλων του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Στο σημείο αυτό επισημαίνεται η επιβάρυνση της Τράπεζας, κατά τα τελευταία χρόνια, από την πρόσληψη, βάσει νομοθετημένης πολιτικής προσωπικού, που δεν καλύπτει πάντοτε αναγκαίες προϋποθέσεις επαγγελματικής επάρκειας.

Η μεταβολή των όρων λειτουργίας των τραπεζών από την α-

πελευθέρωση της εσωτερικής τραπεζικής αγοράς και η όξυνση του ανταγωνισμού, χωρίς να ληφθούν υπόψη αντίστοιχες εξελίξεις από την αναμενόμενη ενοποίηση των κοινοτικών αγορών, αλλάζουν το ρόλο των τραπεζικών στελεχών και το επίπεδο της υπηρεσιακής κατάρτισης που πρέπει να διαθέτουν. Τα στελέχη δεν λειτουργούν πλέον ως απλά όργανα εφαρμογής ενός πλέγματος πιστωτικών κανόνων, αλλά ως <<τραπεζίτες>> ικανοί να ανταποκριθούν στις υψηλές απαιτήσεις της πελατείας και τις νέες μεθόδους της τραπεζικής πρακτικής. Άλλωστε προς την ίδια κατεύθυνση οδηγεί η ενσωμάτωση της νέας ηλεκτρονικής τεχνολογίας, όχι μόνο στις τράπεζες, αλλά και ευρύτερα στην οικονομική ζωή της Χώρας.

Η απουσία τραπεζικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα αναγκάζει την Τράπεζα να εφαρμόσει η ίδια, με υψηλό κόστος, ειτεταμένα εκπαιδευτικά προγράμματα για την γενική επαγγελματική κατάρτιση του προσωπικού της και την εξειδίκευσή του σε ειδικότερα θέματα. Αντικειμενικές όμως δυσκολίες, που συνδέονται κυρίως με το μεγάλο αριθμό των υπαλλήλων και τη γεωγραφική διασπορά των μονάδων της, αποτελούν σοβαρά εμπόδια στη λειτουργία των εκπαιδευτικών σεμιναρίων ή προγραμμάτων, όταν μάλιστα πρόκειται για ευρείας έκτασης ενημέρωση στελεχών πολλών βαθμίδων, που ήδη έχει καταστεί απόλυτα αναγκαία. Τα τελευταία χρόνια, η χαμηλή κερδοφορία της Τράπεζας αποτέλεσε έναν πρόσθετο και πολύ σημαντικό αρνητικό παράγοντα.

Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Η εντατικοποίηση του εκσυγχρονισμού της Τράπεζας, κατά το 1989 και κατά το τρέχον έτος, είναι κύριο μέλημα της Τράπεζας για την ενίσχυση της ανταγωνιστικής θέσης της στην Ευρώπη του 1992.

Παρ'όλα αυτά, δεν μπορούμε να μιλήσουμε για δυνατότητα ανταγωνισμού, αν δεν πετύχουμε ριζική αλλαγή για την εξασφάλιση ολοκληρωμένης μηχανοργάνωσης και πλήρους μηχανογραφικής απόδοσης. Αναφέρουμε πάντως εδώ, συνοπτικά, την εγκατάσταση φέτος-ύστερα από ολολήρωση, κατά το 1989, των εργασιών προγραμματισμού και υποστηρικτικής οργάνωσης- των 17 πρώτων μονάδων του Δικτύου Μηχανών Αυτόματων Συναλλαγών (<<TELEBANK>>) με προγραμματισμό την εγκατάσταση άλλων 183 τέτοιων μονάδων.

Ήδη από το Δίκτυο της Τράπεζας Μηχανών Αυτόματων Συναλλαγών υποστηρίζονται λειτουργίες της Εμποροκάρτας/VISA, ενώ στο Δίκτυο Τηλεπεξεργασίας εντάχθηκε το σύνολο των καταστημάτων μας και ολοκληρώθηκε το Σύστημα Διαχείρησης Δικτύου (NETWORK MANAGEMENT).

Σημειώνεται ότι, κατά το 1989, προωθήθηκε διατραπεζική συμφωνία με την BULGARIAN FOREIGN BANK, υποβλήθηκαν και εκκρεμούν στη Τράπεζα της Ελλάδος αιτήσεις για την επέκταση της παρουσίας της στη Μόσχα, στο Λονδίνο, τη Λευκωσία, τη Λεμεσό και την Αμβέρσα, ενώ για το 1990 έχει προγραμματισθεί η επένδυση και η εφαρμογή μελετών για την επέκταση του <<Δικτύου Εξωτερικού>> ειδικότερα στην Νέα Υόρκη και την Αυστραλία, όπου υπάρχει έντονη παρουσία του ελληνικού στοιχείου, καθώς και η διεύρυνση της συνεργασίας της με ανταποκρίτριες τράπε-

ζες εξωτερικού και η συμμετοχή της Εμπορικής Τράπεζας σε εταιρεία αμοιβαίων κεφαλαίων σε συνεργασία της με διεθνή Τράπεζα που εδρεύει στο Λουξεμβούργο. Τέλος, η εμπορική Τράπεζα παρακολουθεί τις εξελίξεις στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης για την εκτίμηση των σχετιών συνεπειών και την αξιοποίησή τους.

Παράλληλα, η Διεύθυνση Πιστωτικής Πολιτικής άρχισε να θεσμοθετεί πιο ευέλικτες διαδικασίες για την επίτευξη ταχύτερης πιστωτικής λειτουργίας και αναβάθμιση του εποπτικού έργου των περιφερειακών οργάνων της Πιστωτικής Πολιτικής προς την ίδια κατεύθυνση.

Τα κριτήρια για την ίδρυση των μονάδων της Τράπεζας είναι οικονομικά και κοινωνικά. Οι Περιφερειακές Διευθύνσεις μας ερευνούν σε βάθος τις περιοχές και συγκεντρώνουν τα στοιχεία της αγοράς τους, της δυναμικότητας και των προοπτιών της, έτσι ώστε εγκαίρως να ιδρύσουμε νέες αποδοτικές μονάδες, ενώ παράλληλα συνεκτιμώνται και οι ανάγκες των περιοχών, ώστε να τις καλύπτουμε με υψηλής ποιότητας τραπεζικές υπηρεσίες, συμβάλλοντας έτσι αποφασιστικά στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη καθεμιάς από τις περιοχές αυτές.

Κατά το 1989, όπως και κατά το τρέχον έτος, και για την αντιμετώπιση των αναγκών στεγασίας των νεοϊδρυόμενων καταστημάτων της Τράπεζας έγιναν πολλές αγορές ακινήτων και συνεχίστηκε με σύντομο ρυθμό η εφαρμογή του προγράμματος κατασκευής και ανακαίνισης κτηρίων των μονάδων της, σε πολλές περιοχές της χώρας.

Το προσωπικό της που υπηρετεί στην Τράπεζα το 1989 ανέρχεται στο σύνολο των 7.155 ατόμων, όπου γι' αυτό γίνεται και

μια εμφανής δαπάνη για αποδοχές προσωπικού το 1989, με μια αύξηση από τον προηγούμενο χρόνο κατά 16%, εκτός την δαπάνη αυτή η Τράπεζα επιβαρύνθηκε και με άλλες παροχές και έξοδα προσωπικού καθώς και με εισφορές για κάλυψη ελλείμματος του ΤΒΑΠΕΤΕ και πληρωμή τμήματος των εισφορών που αναλογεί στο προσωπικό.

Αξίζει να αναφερθούμε ειδικότερα, σε ορισμένες περιοχές που απεικονίζουν την ιδιαίτερη φροντίδα της Τράπεζας για το Προσωπικό όπως στεγαστικά δάνεια υπαλλήλων με ευνοϊκούς όρους, χαμηλότερα δάνεια για κάλυψη έκτακτων αναγκών του Προσωπικού, σχολικά εκπαιδευτικά δάνεια, καθώς επίσης και χαμηλότοκα δάνεια διευκόλυνσης των υπαλλήλων που ήθελαν να αγοράσουν προσωπικούς ηλεκτρονικούς υπολογιστές.

Η Τράπεζα, συνεχίζοντας και τον περασμένο χρόνο την προσπάθειά της για την προώθηση του επαγγελματικού και της μετεκπαίδευσης των υπαλλήλων της, πραγματοποίησε προγράμματα για τη δωρεάν εκπαίδευση και επιμόρφωση του Προσωπικού. Έτσι κατά το εκπαιδευτικό έτος 1988-89 λειτούργησε το Ινστιτούτο Τραπεζικών Σπουδών, τριετούς διάρκειας, όπου φοίτησαν 63 Υπάλληλοι. Παράλληλα με την εσωτραπεζική επιμόρφωση, σημαντικός αριθμός (452) λειτουργών της Τράπεζας παρακολούθησε σεμινάρια και συνέδρια, που οργανώθηκαν από άλλους Οργανισμούς στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό, καθώς και μαθήματα ξένων γλωσσών.

Σε τελική ανάλυση, βλέπουμε ότι η Εμπορική Τράπεζα κάνει μεγάλες προσπάθειες που δεν μπορούν να αγνοηθούν αλλά και ότι αυτά τα ευνοϊκά αποτελέσματα δεν δικαιολογούν κανένα εφesuχασμό. Διότι οι συνθήκες που διαγράφονται για το μέλλον και το πλέον άμεσο-επιβάλλουν συστηματική επαγρύπνηση, προγραμματισμό σε βάθος και έντονη προσπάθεια.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ
(ΕΘΝΙΚΗ - ΕΜΠΟΡΙΚΗ - ΤΑΧ.ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ)

Στο ενεργητικό κάθε λογαριασμού συναντάμε κυρίως λογαριασμούς όπως: ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ - ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ - ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ.

Εδώ θα εξετάσουμε τους λογαριασμούς πιο αναλυτικά για να δούμε και να συγκρίνουμε τα ποσά των εργασιών που προσφέρουν οι Τράπεζες, καθώς και τις απαιτήσεις μας προς αυτές.

ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ:

Τα διαθέσιμα περιλαμβάνουν το ρευστό που έχει στα Ταμεία της η Τράπεζα και αποτελείται από χρήμα, επιταγές, καταθέσεις όψεως καθώς και έντοια γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου όσον αφορά τα Διαθέσιμα του Ταχ.Ταμειυτηρίου. Ενώ στην Εθνική και Εμπορική Τράπεζα εκτός αυτών που περιλαμβάνει το Ταχ.Ταμειυτήριο έχουμε επιπλέον τα εξής: 1)Καταθέσεις στην τράπεζα της Ελλάδος, σύμφωνα με τις νομισματικές αρχές και 2)Συνάλλαγμα εξωτερικού.

Όσον αφορά το έτος 1988 ισχύουν τα εξής:

<u>ΕΘΝΙΚΗ</u>	<u>ΕΜΠΟΡΙΚΗ</u>	<u>ΤΑΧ.ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ</u>
1.687.984.τρεις	447.516 δις	80.388 δις

Οι Τράπεζες παρουσιάζουν μια σημαντική άνοδο από έτος σε έτος και αυτό οφείλεται σε νέες τοποθετήσεις εντόκων Γραμματίων Ελληνικού Δημοσίου.

ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ,

Οι χορηγήσεις στο Ταχ.Ταμειυτήριο χωρίζονται στις βραχυπρόθεσμες και στις μακροπρόθεσμες.

Στις βραχυπρόθεσμες περιλαμβάνονται οι: (α) Τράπεζες-

λογαριασμοί προθεσμίας όπου αφορούν τον έντοκο λογαριασμό προαιρετικών προθεσμιακών καταθέσεων που ετηρείτο στην Τράπεζα της Ελλάδος, μέχρι 30.6.1988

(β) Δάνεια επ'ενεχύρων τιμαλφών. τα δάνεια αυτά είναι τρίμηνης λήξης και χορηγούνται από τα ενεχυροδανειστήρια Αθηνών, Πειραιώς και Θεσσαλονίκης και

(γ) Λοιπά δάνεια, τα οποία χορηγούνται με απόφαση του Δ.Σ. του Ταχ.Ταμειευτηρίου.

Στις μακροπρόθεσμες χορηγήσεις δίνονται: (α) Δάνεια Νομικών Προσώπων. Τα δάνεια αυτά χορηγούνται με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου στις Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμούς, όπως (ΔΕΗ, ΟΤΕ, ΕΤΕΒΑ, ΕΛ-ΤΑ, ΟΑΣ, ΕΥΔΑΠ, ΙΚΑ, ΟΑΕΔ, ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ, ΚΤΕΛ, ΟΑΕΔ και σε άλλα διάφορα Νομικά Πρόσωπα)

για τη χρηματοδότηση του επενδυτικού τους προγράμματος

(β) Δάνεια ενυπόθηκα. Τα δάνεια αυτά δίδονται σε ορισμένες κατηγορίες δημοσίων υπαλλήλων και υπαλλήλων Νομικών Προσώπων για την αγορά πρώτης κατοικίας.

Η Εθνική Τράπεζα όσον αφορά τις χορηγήσεις της καθώς και η Εμπορική αποβλέπουν γενικά όχι μόνο στη διατήρηση του μεριδίου τους στην Ελληνική Τραπεζική αγορά, στο τομέα των χορηγήσεων αλλά και στην περαιτέρω αύξηση του μεριδίου με τη συμμετοχή τους σε αναπτυσσόμενες αγορές και σύγχρονες δυναμικές επιχειρήσεις. Αποβλέπει, ειδικότερα πέρα από την πιστοδοτική υποστήριξη του μεσαίου μεγέθους παραγωγικών μονάδων και των υγιών μεγάλων επιχειρήσεων, στην υποστήριξη των βιοτεχνικών μονάδων, όπως και στην αύξηση του ποσοστού χρηματοδότησης του εμπορίου και στην προσφορά σύγχρονων προϊόντων, υπηρεσιών και πληροφοριών στις επιχειρήσεις. Τέλος, αποβλέπουν και δίνουν ιδιαίτερη σημασία στα μακροπρόθεσμα

επενδυτικά δάνεια που αποτελούν το σημαντικότερο στοιχείο για τον εκσυγχρονισμό της και τη γενικότερη ανάκαμψη της Εθνικής Οικονομίας.

<u>ΕΘΝΙΚΗ</u>	<u>ΕΜΠΟΡΙΚΗ</u>	<u>ΤΑΧ.ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ</u>
1.013.886 τρις	353.862 δς	612.307 δς

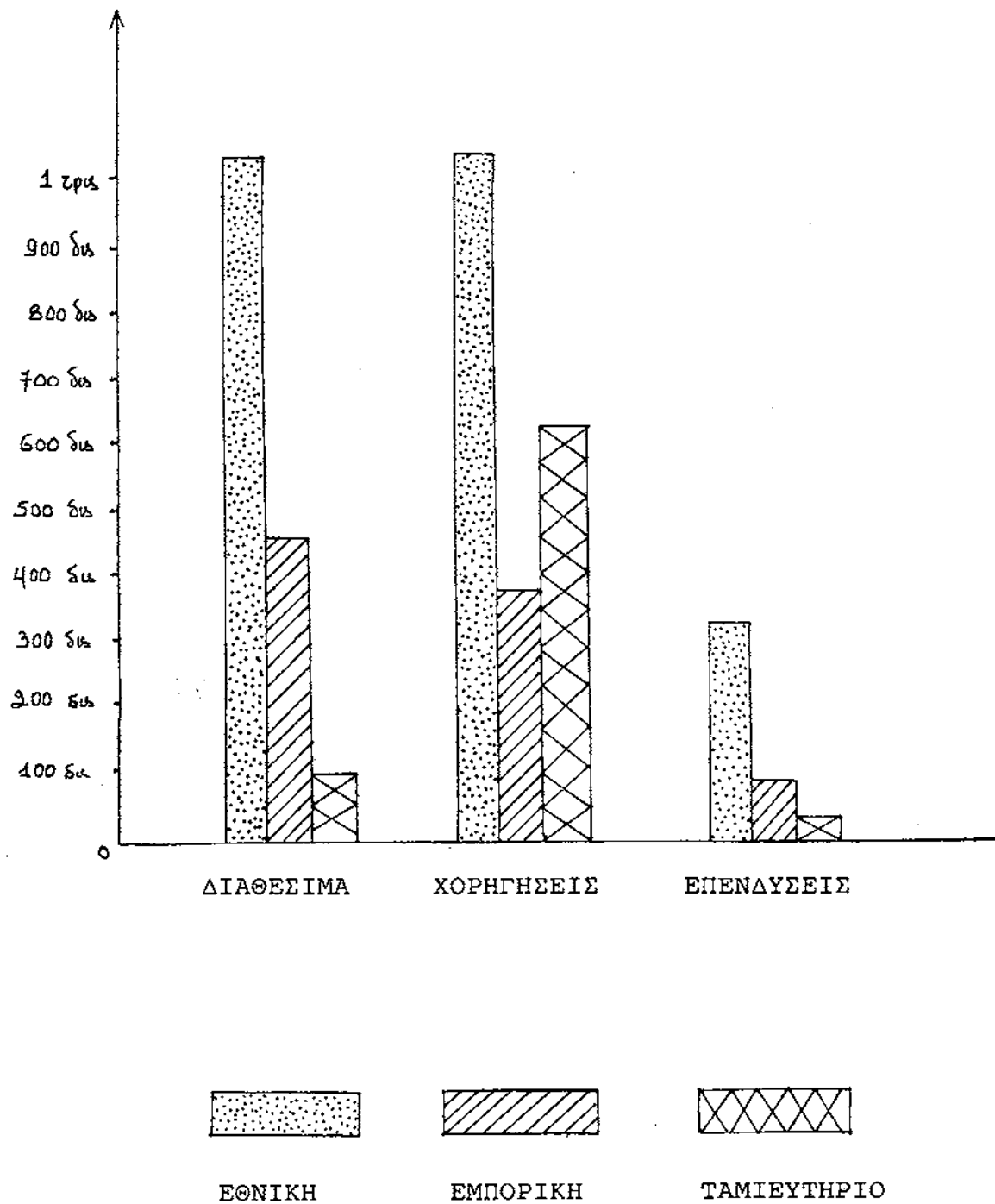
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ:

Οι Επενδύσεις στο Ταχ.Ταμειυτήριο διατίθενται για αγορά χρηματογράφων (ομολογίες Εθνικών Δανείω, Τραπεζικές μετοχές) για χρηματοδότηση του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων -με την αγορά εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου και για ανακαταθέσεις στις Εμπορικές Τράπεζες, ενισχύοντας έτσι έμμεσα το Εμπόριο, τη Βιομηχανία και Βιοτεχνία. Στις επενδύσεις ανήκουν ακόμη: επενδύσεις για ακίνητα, όπως γήπεδα, κτίρια, καθώς και πάγιο εξοπλισμό όπως έπιπλα και οικύη, εγκαταστάσεις και άλλος εξοπλισμός καθώς επίσης και τα μέσα μεταφοράς.

Τις ίδιες επενδύσεις κάνουν και οι Τράπεζες της Εθνικής και Εμπορικής, όσον αφορά τα χρεόγραφα (μετοχές, ομολογίες) ακίνητα, καθώς εξοπλισμό και μεταφορικά μέσα.

<u>ΕΘΝΙΚΗ</u>	<u>ΕΜΠΟΡΙΚΗ</u>	<u>ΤΑΧ.ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ</u>
313.885 δς	77.304 δς	10.273 δς

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ (ΕΘΝΙΚΗΣ - ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ)
ΚΑΙ ΤΑΧ.ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ

Όπως βλέπουμε στο ενεργητικό του Ισολογισμού των Τραπεζών υπάρχουν μεγάλες διαφορές μεταξύ των χρηματικών ποσών από Τράπεζα σε Τράπεζα. Η πρωτοπόρος αυτών έρχεται σε πρώτη θέση η Εθνική Τράπεζα όπου το σύνολο του ενεργητικού της αντιστοιχεί στο ποσό των 4.037.774 τρις ενώ το σύνολο της Εμπορικής Τράπεζας ανέρχεται στο ποσό των 1.297.907 τρις.

Σε αντίθεση και με μεγάλη διαφορά από τις προηγούμενες δύοίτο ενεργητικό του Ταχ.Ταμειυτηρίου ανέρχεται στο ποσό των 878.336 δις.

Στο Παθητικό του Ισολογισμού συναντάμε τους λογαριασμούς όπως Κεφάλαια ή Ίδια κεφάλαια - Προβλέψεις-Καταθέσεις

ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ή ΚΕΦΑΛΑΙΑ:

Τα Ίδια Κεφάλαια αποτελούνται από το Μετοχικό Κεφάλαιο και γενικά από τα αποθεματικά που διακρίνονται σε τακτικό αποθεματικό, το οποίο κρατείται κάθε χρόνο από μέρος των κερδών και από άλλα αποθεματικά όπως τα ειδικά και τα έιταντα

<u>ΕΘΝΙΚΗ</u>	<u>ΕΜΠΟΡΙΚΗ</u>	<u>ΤΑΧ.ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ</u>
80.260 δις	33.271 δις	132.501 δις

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ:

Οι προβλέψεις του Ταχ.Ταμειυτηρίου αφορούν ενδεχόμενη υποτίμηση των χρηματογράφων ενώ οι προβλέψεις της Εθνικής και Εμπορικής Τράπεζας αφορούν και προβλέψεις για ενδεχόμενες ζημιές από επισφαλείς απαιτήσεις καθώς και πρόβλεψη κάλυψης ελλείμματος Ταμείου Επιχ. Ασφαλ. Προσωπικού

<u>ΕΘΝΙΚΗ</u>	<u>ΕΜΠΟΡΙΚΗ</u>	<u>ΤΑΧ.ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ</u>
46.117 δλς	11.897 δλς	1.656 δλς

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ:

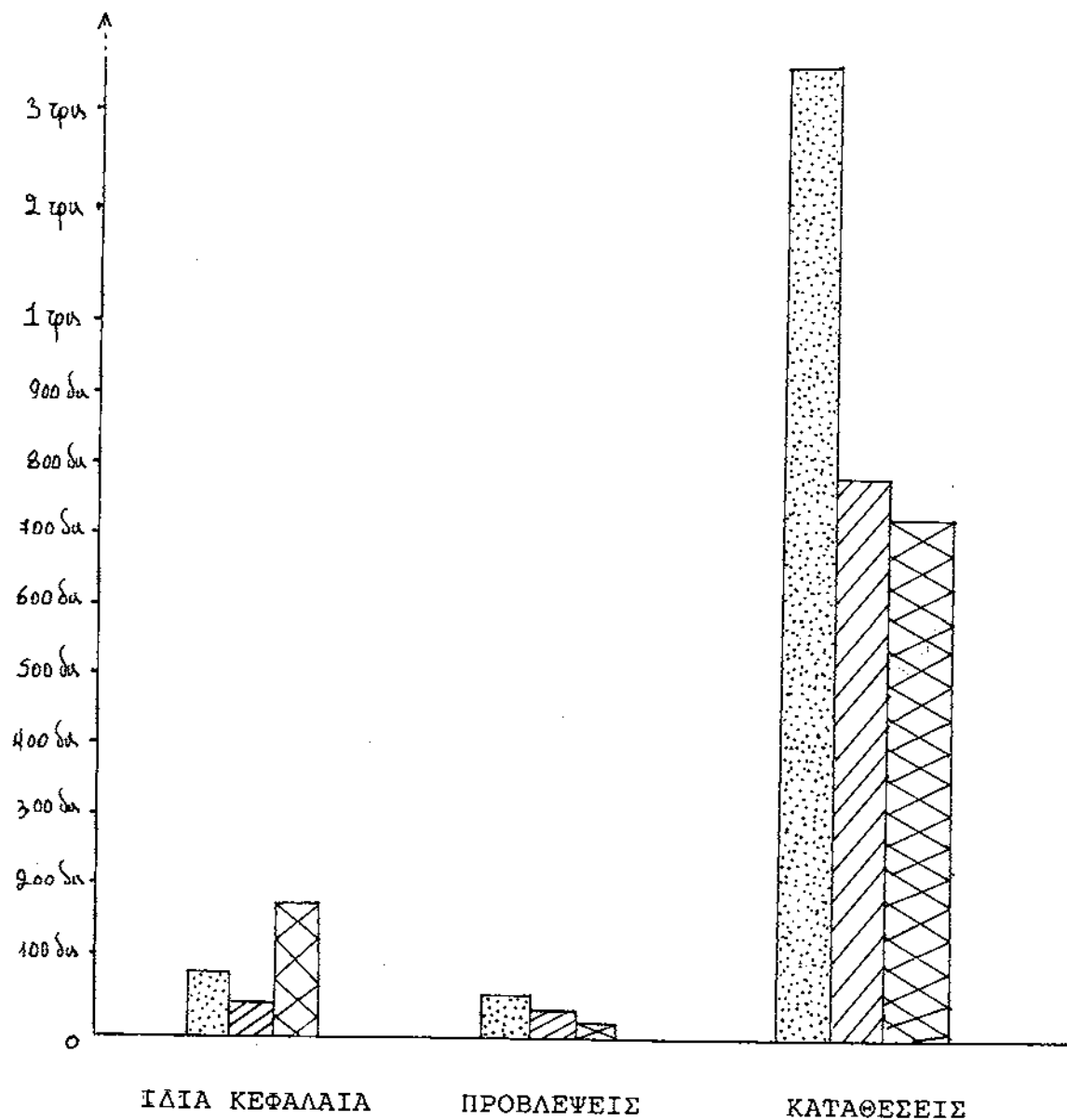
Οι καταθέσεις του Ταχ.Ταμιευτηρίου περιλαμβάνουν:

- α) Καταθέσεις Ταμιευτηρίου, β) Προθεσμιακές καταθέσεις,
- γ) Καταθέσεις Τρεχούμενων λογαριασμών.

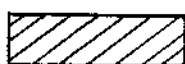
Οι καταθέσεις της Εθνικής και Εμπορικής Τράπεζας περιλαμβάνουν: α) Καταθέσεις όψεως, β)Καταθέσεις Ταμιευτηρίου, γ) Καταθέσεις προθεσμίας, δ)Καταθέσεις μέχρι έτους (βραχυπρόθεσμες), ε)Καταθέσεις πέρα του έτους (μακροπρόθεσμες)

<u>ΕΘΝΙΚΗ</u>	<u>ΕΜΠΟΡΙΚΗ</u>	<u>ΤΑΧ.ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ</u>
3.171.684 τρλς	798.476 δλς	727.862 δλς

ΠΑΘΗΤΙΚΟ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ (ΕΘΝΙΚΗΣ - ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ)
ΚΑΙ ΤΑΧ. ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ

ΕΘΝΙΚΗ

ΕΜΠΟΡΙΚΗ

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ

Όπως βλέπουμε το παθητικό του Ισολογισμού των Τραπεζών από τα ανωτέρω πραγματικά οικονομικά στοιχεία και μεγέθη προκύπτει ότι το Ταχ.Ταμειευτήριο είναι ο κυριότερος αποταμιευτικός και πιστωτικός οργανισμός και ο μόνος μέσω του οποίου το κράτος ασκεί την κοινωνική του πολιτική.

Στο χώρο όμως δράσης και λειτουργίας του μετέχει με άνιστους όρους γιατί δεν έχει την ευελιξία που έχουν οι άλλοι ανταγωνιστές του (Εθνική-Εμπορική) και δεν θα μπορέσει να ανταποκριθεί στις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται με την απελευθέρωση της αγοράς (1992) και στις απαιτήσεις του διατραπεζικού Εθνικού συστήματος.

Η προοπτική διαγράφεται δυσοίωνη για το Ταχ.Ταμειυτήριο και οφείλεται στο νομικό καθεστώς της Δημόσιας Υπηρεσίας αφού είναι:

- α) ο βασικός ανασταλτικός παράγοντας στην ανάπτυξή του
- β) επηρεάζει αρνητικά την οργάνωσή του και
- γ) δεσμεύει τη διοίκηση του στην άσκηση της πολιτικής της, δεδομένου ότι την υποχρεώνει να κινείται μέσα στα πλαίσια των συστατικών κανόνων που ισχύουν για όλες τις δημόσιες υπηρεσίες.

Συνέπεια των δεσμευτικών κανόνων και ρυθμίσεων είναι ότι:

- Το Ταχ.Ταμειυτήριο δεν ανέπτυξε καμιά στρατηγική για τις δραστηριότητές του
- Δεν εκσυγχρόνησε τις υπηρεσίες του και δεν εισήλθε δυναμικά στην προσφορά νέων τραπεζικών προϊόντων.

Είναι χαρακτηριστικό ότι:

- α) διατηρεί το παλιό παραδοσιακό χειρόγραφο σύστημα με ελά-

χιωτες βελτιώσεις

- β) δεν έχει πολιτική ή προγραμματισμό για την τοποθέτηση των διαθεσίμων του και γενικότερα για τις επενδύσεις του
- γ) δεν εφάρμοσε πολιτική «MARKETING» για τη διερεύνηση των αποταμιευτικών αναγκών των καταθετών
- δ) δεν μπορεί να λύσει το στεγαστικό του πρόβλημα.

Η οργάνωση και η λειτουργία του Ταχ.Ταμιευτηρίου μέχρι σήμερα έχει δομηθεί σε αυστηρά περιοριστικό περιβάλλον, σε σχέση με την Ελληνική Τραπεζική πρακτική.

Οι χρονοβόρες και αναχρονιστικές διαδικασίες που ακολουθεί, ως Δημόσια Υπηρεσία, επιδρούν ανασταλτικά στον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξή του.

Το Ταχ.ταμιευτήριο για να μπορέσει να ανταποκριθεί στις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται, πρέπει να επιδιώξει τρόπο δυναμικής εξέλιξης του στο πιστωτικό χώρο.

Το Ταχ.Ταμιευτήριο διατηρώντας τη σημερινή οργανωτική δομή του, σε μορφή λειτουργίας, αριθμό και σύνθεση προσωπικού, είδος εργασιών και έπιταση δραστηριοτήτων, δεν θα μπορέσει να ανταποκριθεί στις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται.

ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ - ΣΤΟΧΟΙ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΟΥ 1992

Η δημιουργία ενιαίας αγοράς της ΕΟΚ και στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών το 1992 στα πλαίσια της οποίας εντάσσεται και η προώθηση της 2ης Τραπεζικής Οδηγίας που θα συντελέσουν στην ένταση του ανταγωνισμού, είχαν τα ακόλουθα αποτελέσματα, όσον αφορά την χώρα μας:

- Οι αρμόδιες αρχές για το συντονισμό της νομοματικής -πιστωτικής πολιτικής προώθησαν τη δημιουργία του κατάλληλου θεσμικού πλαισίου (σταδιακή απελευθέρωση περιοριστικών πιστωτικών κανόνων και ελέγχων) που πιστεύεται ότι θα διευκολύνει και θα επισπεύσει τον εκσυγχρονισμό των δομών και λειτουργιών των Πιστωτικών Ιδρυμάτων για την επιτυχή αντιμετώπιση εκ μέρους τους, των νέων ανταγωνιστικών συνθηκών.

- Ήδη οι περισσότερες Τράπεζες προωθούν ευρύτατα προγράμματα αναδιοργάνωσης για εκσυγχρονισμό του όλου συστήματος λειτουργίας τους, προκειμένου να ενισχύσουν την αποδοτικότητα τους.

- Όσον αφορά το Ταχ.Ταμειευτήριο παρά το γεγονός ότι οι Κοινοτικές ρυθμίσεις δεν το αφορούν άμεσα λόγω του γεγονότος ότι με την από 27/10/1986 απόφαση του Συμβουλίου (της ΕΟΚ) για την τροποποίηση της Πρώτης Κατευθυντήριας Οδηγίας (77/80 περί συντονισμού των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την ανάληψη και άσκηση δραστηριότητας Πιστωτικών Ιδρυμάτων) εξαιρέθηκε σε μόνιμη βάση από τις διατάξεις της, η Διοίκηση του έχει σοβαρά προβληματισθεί γύρω από τις επιπτώσεις του 1992, γι' αυτό και προωθεί μεταβολές θεσμικές, λειτουργικές και οργανωτικές που θα επιτρέ-

ψουν στον Οργανισμό να βελτιώσει τις προσφερόμενες υπηρεσίες στους καταθέτες του και να διευρύνει τον κύκλο των δραστηριοτήτων του.

Ευγκεκριμένα, το Ταχ.Ταμειευτήριο συμμετέχει μαζί με τις Ελληνικές τράπεζες (Εθνική-Εμπορική) στη «Μελέτη Λειτουργίας ενός σύγχρονου Εθνικού Διατραπεζικού Συστήματος πληρωμών στόχοι του οποίου είναι:

α) εκσυγχρονισμός των συναλλαγών, β) η συμπίεση του λειτουργικού κόστους, γ) η επίτευξη ταχύτητας και άνεσης για τους συναλλασσομένους και δ) η ανάπτυξη σύγχρονων συστημάτων πληρωμών.

Επίσης, για την προσεχή τριετία προγραμματίζεται η τηλεπεριεργασία των στοιχειώμενης αποταμίευσης που θα καλύψει τόσο τα 112 Καταστήματα του Ταχ.Ταμειυτηρίου, όσο και τα 795 Ταχ.Γραφεία, η έκδοση πιστωτικής κάρτας, καθώς και η έναρξη εξαφύρωσης ευρωεπιταγών με εγγυημένη κάρτα, γεγονός που θα συνεπάγεται και τη συμμετοχή μας στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Ευρωεπιταγών.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Όπως και προαναφέρθηκε, για να μπορέσει το Ταχ.Ταμειυτήριο να συνεχίσει την κοινωνική αποστολή του και να ανταποκριθεί σωστά στις συνθήκες που απαιτεί η απελευθέρωση του τραπεζικού συστήματος, θα πρέπει να μεταβάλει το θεσμικό πλαίσιο της λειτουργίας του και να απαλλαγεί από τις δεσμεύσεις του δημοσίου λογιστικού διότι έτσι θα απαιτήσει την ευελιξία εκείνη των εταίρων του στο διατραπεζικό σύστημα.

Ο Σύλλογος εργαζομένων στο Ταχ.Ταμειυτήριο με ομόφωνη

απόφαση των υπαλλήλων της Υπηρεσίας προτείνει την μετατροπή του Ταχ.Ταμειευτηρίου σε Τράπεζα αποταμίευσης κοινωφελούς χαρακτήρα, με τον τίτλο <<ΚΡΑΤΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ>> που θα λειτουργεί με τη μορφή προσώπου ιδιωτικού δικαίου και θα ελέγχεται άμεσα από το Κράτος.

Με την προτεινόμενη νομική μορφή, το Ταχ.Ταμειυτήριο θα συνεχίσει την κοινωνική αποστολή του, θα λειτουργήσει στον Δημόσιο Τομέα και θα παραμένει κάτω από τον άμεσο κρατικό έλεγχο, αφού ο διορισμός του Διοικητικού Συμβουλίου και του Διοικητή θα γίνεται από την Κυβέρνηση. Ακόμη, θα μπορέσει ταχύτερα να εκσυγχρονίσει τις εργασίες του και να αναπτύξει το πληροφοριακό του σύστημα ώστε να μπορέσει να ασκήσει μια πιο δυναμική και ευέλικτη πολιτική, απαλλαγμένο οριστικά από τους δεσμευτικούς κανόνες που ισχύουν για το Δημόσιο και αφορούν θέματα προσωπικού, προϋπολογισμού και προμηθειών. Η αλλαγή αυτή θα εξασφαλίσει:

- Ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων (χρηματοδότηση αναπτυξιακών προγραμμάτων μέσω ΕΤΒΑ, ΕΤΕΒΑ κλπ) και κάλυψη χώρου στο τραπεζικό σύστημα σύμφωνα με τις ανάγκες που επισημαίνει το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας (Τράπεζα εργαζομένων, δημοτική τράπεζα κλπ)
- Ευέλικτη και αποτελεσματική διοίκηση
- Παροχή περισσότερων υπηρεσιών στους αποταμιευτές
- Μεγαλύτερη συμβολή στην οικονομική ανάπτυξης της χώρας και στην κοινωνική και στεγαστική πολιτική του Κράτους.

Β Ι Β Λ Ι Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Απολογισμός 1989), Αθήνα 1990

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Έκθεση του Προέδρου του Δ.Σ.
Αθήνα 1990

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Έκθεση του Διοικητή για το έτος 1989)
Αθήνα 1990

ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ (Ισολογισμός - απολογισμός του 1988)
Αθήνα 1990

